

Invoering Wet zorg en dwang en kleinschalige (ouder)
wooninitiatieven.

Stand van zaken Wet zorg en dwang (Wzd)

mr. Monica de Visser

24 november 2018

Astrid

Titel: Vogelvlucht

Atelier: De kleurmeesters van de Parabool in Schalkhaar
www.stichtingkunstinkwetsbaarheid.nl

De Wet Zorg en dwang een feit, debat Eerste Kamer januari 2018

- [Minister de Jonge vertelt...](#)

**Samen
sterk voor
kwaliteit**

Ik doe
mee!

Wat gaat er veranderen en waarom?

Wet Bijzondere opnemings in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz)

- Januari 1994 opvolger van de Krankzinnigenwet 1884 (!)

Tweede wetsevaluatiecommissie Wet Bopz in 2002

- De wet Bopz biedt onvoldoende bescherming aan mensen met een verstandelijke beperking en dementie
- Terminologie sluit niet aan bij de zorgpraktijk VG en PG - levenslange en levensbrede zorg -
- Verzet wordt niet (h)erkend

Per 1 januari 2020 wordt de Wet Bopz gesplitst in:

- De Wet zorg en dwang (Wzd) voor mensen met een verstandelijk beperking (VG) en psychogeriatrische aandoening (PG)
- De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) voor mensen met psychiatrische aandoeningen

Belangrijke verschillen Wet Bopz en Wzd (1)

- **Clïëntvolgend in plaats van instellingsgebonden**
 - Clïënt heeft een Wlz-indicatie of een briefje van arts dat hij recht heeft op zorg op grond van zijn vb of pg
 - De Wzd is ook van toepassing in de thuissituatie, kleinschalig wooninitiatief, gezinshuis, dagbestedingslocatie, ziekenhuis of...
- **Onvrijwillige zorg in plaats van dwang en vbm**
 - Breed concept van onvrijwillige zorg
- **Nee, tenzij principe**
 - Alleen onvrijwillige zorg als er echt geen alternatief meer is en ernstig nadeel dreigt
 - Verplicht stappenplan

Wet zorg en dwang

- Nu:
 - Bopz-opname titel RM/IBS/art.60
 - Bopz-aanmerking
- Wet Zorg en Dwang:
 - Wlz-indicatie VG/PG of verklaring arts VG/PG
 - Cliëntvolgend, tenzij...

Stappenplan Wet Zorg&Dwang

‘Nee, tenzij’-principe:

- Geen onvrijwillige zorg in het plan, tenzij het echt niet anders kan
 - Brede definitie onvrijwillige zorg
 - Plan voldoet niet aan zorgbehoefte cliënt *en* cliënt verzet zich bij zorgverlening *en* ernstig nadeel dreigt
 - Opschalend model van zorginhoudelijke besluitvorming

Stappenplan ook bij ter zake wilsonbekwame cliënt:

- Insluiten, beperking bewegingsvrijheid en medicatie die gedrag of beweging beïnvloed en niet volgens de professionele richtlijn

Belangrijke verschillen Wet Bopz en Wzd (2)

- Onafhankelijke cliëntvertrouwenspersoon – in de wet
- Wilsonbekwaamheidsbeoordeling – door wie + registratie
- Registratie onvrijwillige zorg - uitgebreid
- Inspectie meer op afstand – geen meldingen M&M/dwang
- Betrokkenheid Raad van Bestuur – verplichte analyse
- CIZ uitbreiding van taken – verzoek rechterlijke machtiging
- Andere functies zoals de zorgverantwoordelijke – wie?
- Wzd-arts – uitbreiding taken

Stand van zaken november 2018 (1)

- Besluit zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten:
 - Ambulante zorg in de thuissituatie
 - Alle vormen van onvrijwillige zorg
 - Extra zorgvuldigheidseisen
 - Zorgen commissie VWS : verantwoordelijkheidsverdeling mantelzorgers / zorgaanbieder in het kader van toezicht, veilige zorg/omgeving?, multidisciplinair overleg / externe deskundige MDO, permanente bereikbaarheid ab, VN-Verdrag en rol CVP.
 - Eisen externe deskundige
 - Cliëntvertrouwenspersoon
- Nadere regelgeving:
 - Minimale eisen zorgverantwoordelijke – voorlopig MBO 4 voor VG?
 - Andere aandoeningen of ziekten onder de Wzd
 - Huntington, Niet Aangeboren hersenletsel of Korsakov e.d. ?

Stand van zaken november 2018 (2)

- Voorgestelde wetswijzigingen
 - Wzd-arts of Wzd-functionaris (GZ-psycholoog of academische geschoolde orthopedagoog)
 - Externe deskundige in laatste stap – onvrijwillige zorg niet binnen termijn af te bouwen en noodzakelijk voor goede zorg

Stand van zaken Cliëntvertrouwenspersoon

Wzd

CVP moet **onafhankelijk** van de zorgaanbieder zijn. Dit betekent dat er een aanbieder(s) van het CVP werk komt (wie is op dit moment nog onduidelijk) De CVP beweegt zich vrij door de organisatie

De CVP is een **procesondersteuner**. De CVP luistert naar de client, informeert de client, en ondersteunt de client bij alle stappen in de klachtbehandeling

De CVP is gebonden aan **geheimhouding**. Slechts met toestemming van de client kan deze doorbroken worden.

De CVP is altijd **partijdig aan de client**. En is hiermee dus geen neutrale bemiddelaar

De CVP is **deskundig** (o.a. wet en regelgeving, doelgroep kennis) en dient hiervoor een gericht een opleiding te volgen. Zo kan de de CVP de client optimaal ondersteunen.

De CVP werkt **laagdrempelig** om zo zichtbaar te zijn voor alle clienten die met de Wzd te maken hebben.

De CVP kan **signalen geven** daar waar cliëntenrecht in het geding is.

Wzd en kleinschalig (ouder)initiatief

- Wel/geen geregistreerde accommodatie:
Definitie Wzd accommodatie: bouwkundige voorziening of een deel van een bouwkundige voorziening met het daarbij behorende terrein van een zorgaanbieder waar zorg wordt verleend.
- Wel/geen geregistreerde accommodatie?
– Nu Bopz? Straks Wzd?
- Altijd stappenplan volgen bij onvrijwillige zorg + extra eisen toezicht, zorgvuldigheid, veiligheid en bereikbaarheid deskundige. Zie vragen vaste Kamercommissie VWS

Hoe nu verder?

- Implementatieplan en beantwoording vragen door VWS (november ?)
- Actiz en VGN maken handreiking Wzd voor zorgaanbieders + bijeenkomst leden december
- Handreiking 'accommodatie' en 'ambulante onvrijwillige zorg' VWS
- Brochure Wet zorg en dwang
- Memo Wet zorg en dwang

Wet zorg en dwang

1 januari 2020

Start met een gezamenlijke visie op 'Vrijheid ja! Beperken nee, tenzij....'

Laatste puntjes op de i:

- Implementatieplan, handreikingen en brochures WZD
- Duidelijkheid functionarissen Wzd
- Besluit Zorg en dwang (thuissituatie / kleinschalige woon/ouder initiatief)
- Overige Besluiten

Dank voor uw aandacht!

Mr. Monica de Visser, gezondheidsrechtjurist
Sr. Jurist gezondheidsrecht & ethiek 's Heeren Loo
Adviesbureau Smaragd